

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Lingedijk 1-3 Tiel

Rapportnummer 18-0046

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Lingedijk 1-3 te Tiel

Juli 2019

Rapportnummer: 18-0046

In opdracht van: KlokGroep BV
Kanaalstraat 200
6541 XN Nijmegen

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: I.J.J. Vleut

Auteur: I.J.J. Vleut

Kwaliteitscontrole:

Inhoud

Inhoud.....	1
1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel.....	3
1.3 Zorgplicht.....	3
1.4 Leeswijzer.....	3
2 Plangebied.....	5
2.1 Ligging en beschrijving plangebied.....	5
2.2 Voorgenomen plannen.....	8
3 Methode.....	9
4 Natuurwaarden.....	10
4.1 Beschermde gebieden.....	10
4.2 Beschermde soorten.....	13
4.2.1 Flora.....	13
4.2.2 Vlinders en libellen.....	14
4.2.3 Kevers en weekdieren.....	14
4.2.4 Vissen.....	15
4.2.5 Reptielen en amfibieën.....	15
4.2.6 Vogels.....	18
4.2.7 Zoogdieren.....	20
5 Conclusies.....	26
5.1 Beschermde gebieden.....	26
5.2 Beschermde soorten.....	26
5.3 Advies en aanbevelingen.....	28
Geraadpleegde bronnen.....	30

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens appartementen en woningen te realiseren op het perceel Lingedijk 1 -3 te Tiel. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke

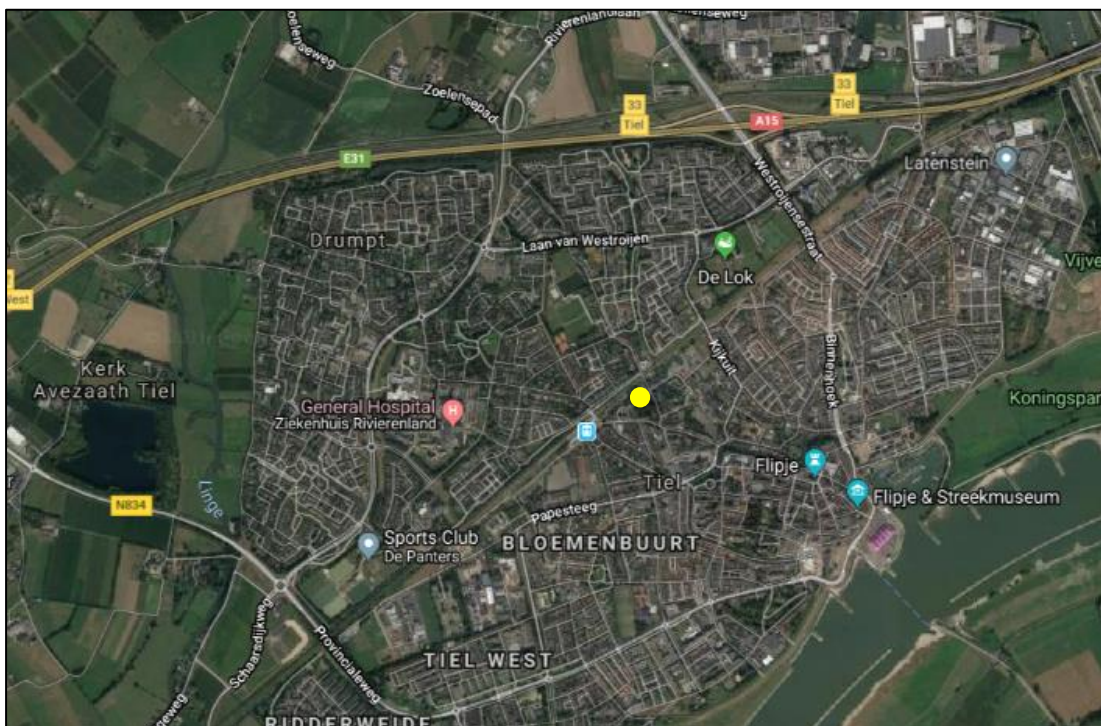
noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen uiteengezet.

2 Plangebied

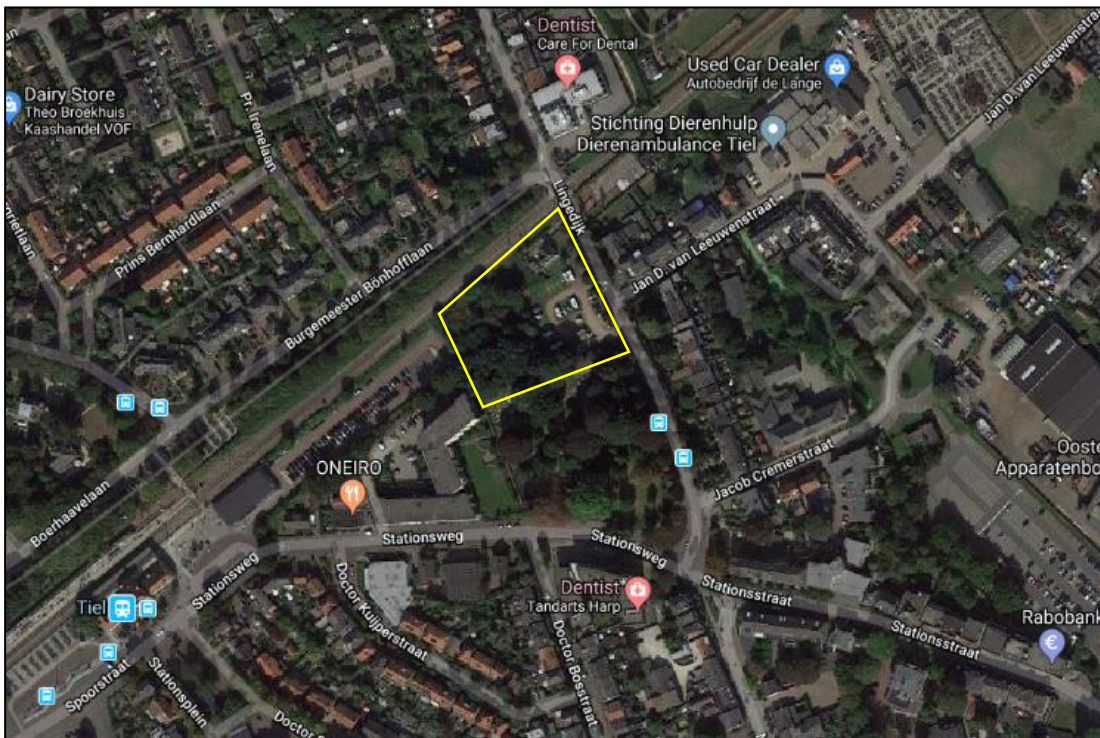
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan de Lingedijk 1-3, gemeente Tiel. Het plangebied ligt in het centrum van de stad ten oosten van het station. Het gebied grenst aan het spoor en ligt ten noorden van een begraafplaats. Het plangebied bestaat uit een woning, bijgebouw, tuin en parkeerplaats.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele stip) in de bredere omgeving (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (geel omlijnd) (bron: Google maps)

Foto 1. Te slopen woning met bijgebouw en de te verwijderen vegetatie in het plangebied

Foto 2. Te slopen schuur/bijgebouw

Foto 3. Tuin aan de achterzijde van de woning

Foto 4. Tuin aan de achterzijde van de woning

Foto 5. Fitis in de tuin aan de achterzijde van de woning

Foto 6. Bont zandoogje op gewone braam op de parkeerplaats.

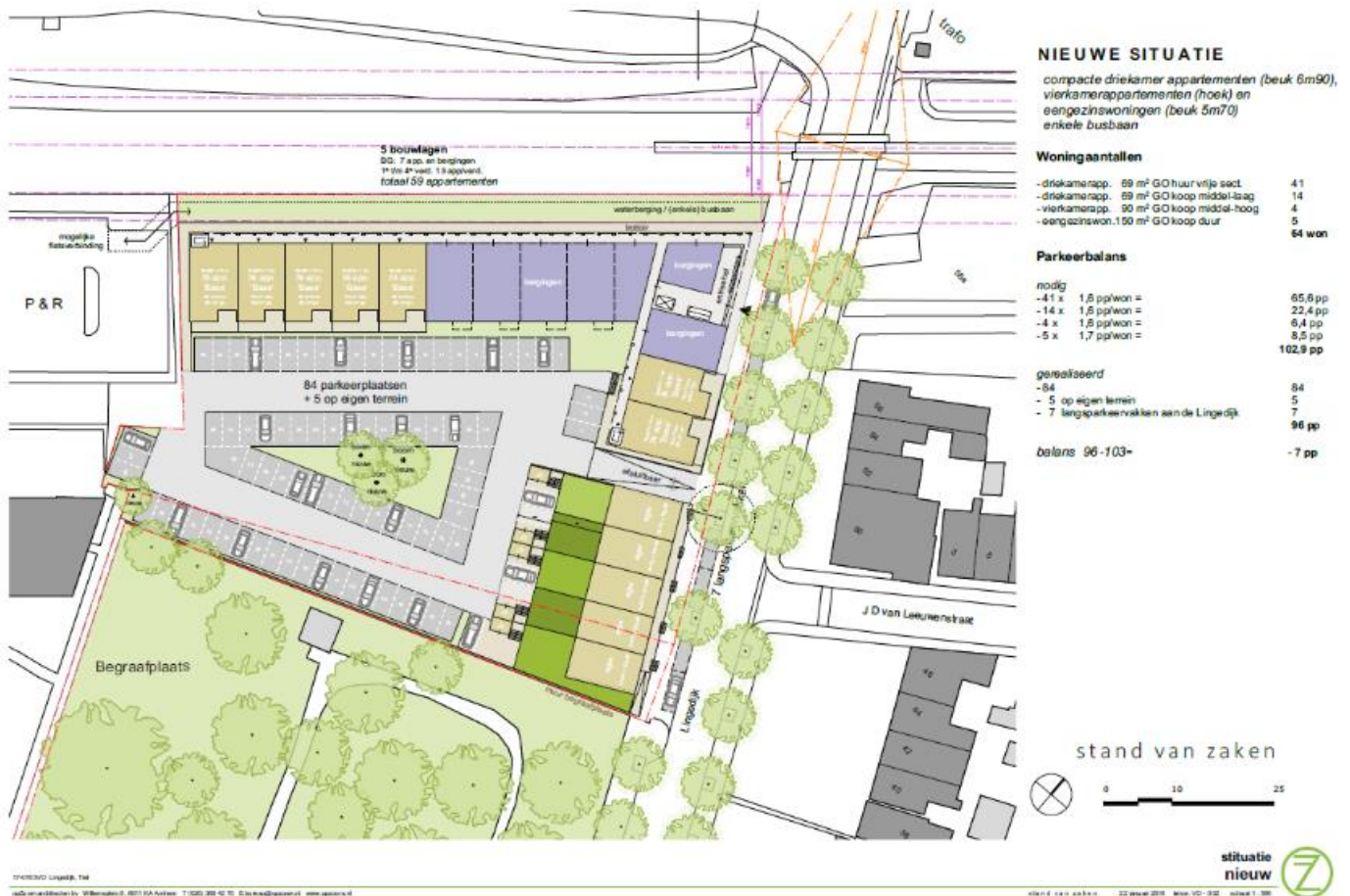
Foto 7. Parkeerplaats

Foto 8. Parkeerplaats

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens om het woonhuis met tuin en bijgebouw in het plangebied te slopen. Ook zal de parkeerplaats worden verwijderd. Op het gehele plangebied zullen meerdere woningen worden gebouwd en een parkeerplaats worden aangelegd.

Figuur 3. Voorgenomen plannen (bron: opZoom architecten bv)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van hollen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

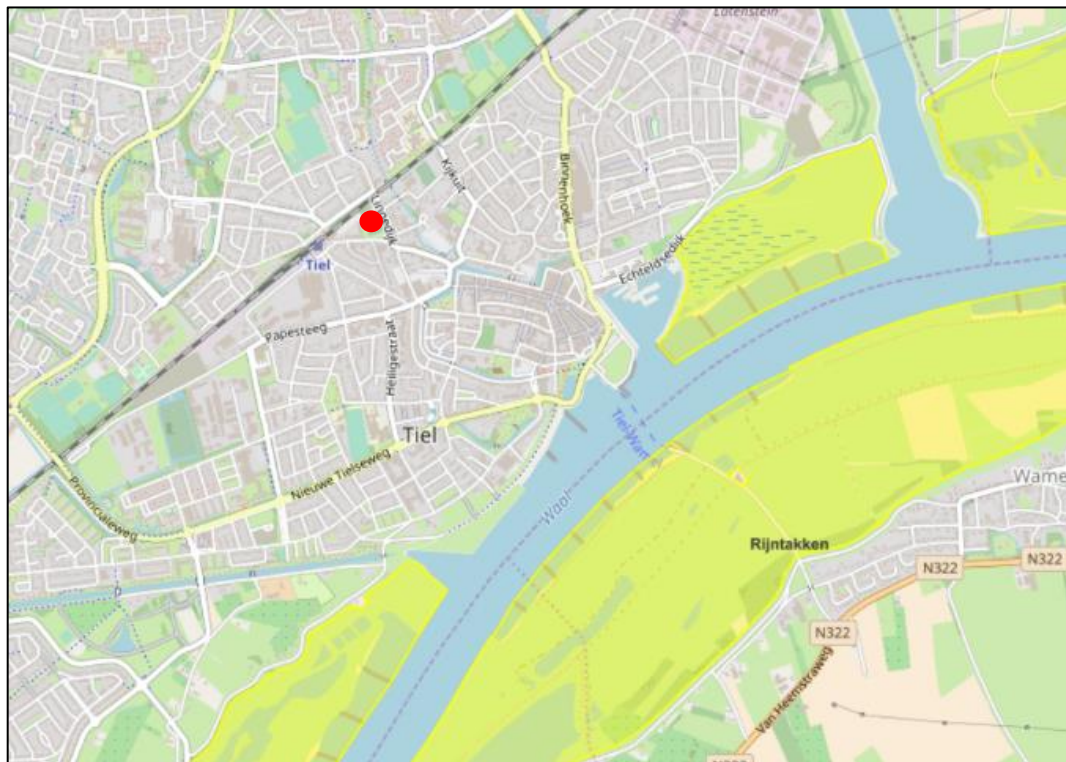
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 4 mei 2018 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zonnig, droog, matige wind (3 bft) en circa 25 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermd gebied

Voortoets Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Rijntakken, op circa 1,2 kilometer afstand ten oosten van het plangebied ligt, zie figuur 4.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (gele vlakken) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

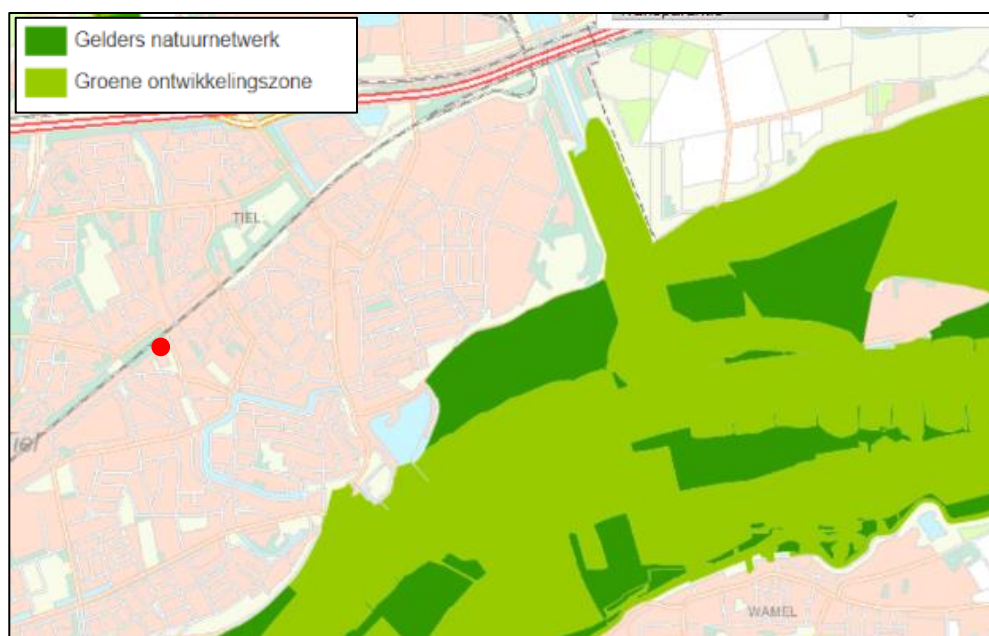
Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Negatieve effecten door oppervlakteverlies, versnippering en verstoring door mechanische effecten zijn derhalve op voorhand uit te sluiten.

De voorgenomen plannen bestaan uit het slopen van gebouwen, het verwijderen van de vegetatie en de bouw van woningen. Op basis van de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied kunnen ook overige effecten, zoals verdroging, verstoring door licht, geluid en optische verstoring, worden uitgesloten. Het is niet uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een negatief effect op het Natura 2000-gebied hebben vanwege de vrijkomende stikstof als gevolg van een toename van verkeersbewegingen. Om de effecten van stikstof uit de lucht te kunnen bepalen is het noodzakelijk om een stikstofanalyse uit te voeren.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland. Uit de kaarten van de kaartbank op de website van de provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN (in provincie Gelderland GNN genoemd). Het dichtstbijzijnde onderdeel van het GNN bevindt zich op circa 1,29 kilometer afstand ten oosten en ten zuidoosten van het plangebied. Tussen het plangebied en het GNN liggen wegen, bebouwing en/of gras- en akkerland. Figuur 5 toont de ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN.

Figuur 5. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van het GNN

(<https://gldanders.planoview.nl/planoview>)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het GNN. Gezien de relatief verre afstand tussen het GNN en het plangebied zijn negatieve effecten op het NNB uit te sluiten.

Conclusie

Het plangebied behoort niet tot het GNN. Gezien de afstand tussen GNN en het plangebied zijn negatieve effecten op het GNN uit te sluiten.

Op basis van de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied kunnen ook overige effecten, zoals verdroging, verstoring door licht, geluid en optische verstoring, worden uitgesloten. Echter is het niet uitgesloten dat de voorgenomen plannen een negatief effect op het Natura 2000-gebied hebben vanwege de vrijkomende stikstof als gevolg van een toename van verkeersbewegingen. Om de effecten van stikstof uit de lucht te kunnen bepalen is het noodzakelijk om een stikstofanalyse uit te voeren. Dit wordt in een apart rapport beschouwd.

4.2 Beschermden soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat uit bebouwing, bestrating en een tuin met meerdere bomen (o.a. plataan en lijsterbes), struiken en kruiden. Het merendeel van de onderbegroeiing bestaat uit braam.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat tussen nul en één kilometer wilde ridderspoor voorkomt en op één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde plantensoorten brede en kleine wolfsmelk (§3.3 Wnb) voorkomen.

Wilde ridderspoor is te vinden op matig voedselrijke kalkhoudende zandige klei in wintergraanakkers en op ruderaal omgewerkte terreinen op kalkgrond. Het is adventief op plekken waar graan wordt overgeslagen en komt voor op stroomruggen. Door het ontbreken aan geschikt leefgebied voor de wilde ridderspoor is het uitgesloten dat de soort voorkomt in het plangebied.

Brede wolfsmelk staat op open, zonnige, vochtige, vrij stikstofrijke, kalkhoudende, matig voedselrijke, omgewerkte kleiige bodems. Deze pionier groeit in akkers en akkerranden, op stoppelvelden, op open plekken in bermen, op braakliggende grond en langs sloten.

Kleine wolfsmelk staat op open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgewoelde grond. (leem, klei, löss en mergel). Ze groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen.

Beide soorten wolfsmelk komen voornamelijk voor in open en zonnige omgewoelde grond. Het ontbreekt in het plangebied aan omgewoelde grond en vrijwel het gehele plangebied wordt beschaduwd door bomen en is overwoekerd door braam. Het is daarom redelijkerwijs uit te sluiten dat deze soort in het plangebied voorkomt.

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat binnen het plangebied geschikte biotopen voor overige beschermde plantensoorten ontbreken. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten.

4.2.2 *Vlinders en libellen*

Tijdens het veldbezoek is een bont zandoogje waargenomen op een braam aan de noordkant van de parkeerplaats. Het bont zandoogje is een algemene standvlinder waarvoor geen speciale beschermingsmaatregelen nodig zijn.

Uit de gegevens van de NDFF en De Dagvlinders van Nederland (Bos et al., 2006) blijkt dat tussen vijf en tien kilometer van het plangebied de beschermde sleedoornpage (§3.3 Wnb) voorkomt.

De sleedoornpage leeft in een landschap waarin sleedoornstruweel of pruimen en markante ontmoetingsbomen aanwezig zijn. Hieraan wordt vooral voldaan bij struwelen langs bosranden, weg- en spoorbermen, holle wegen en akkers. Daarnaast kan de soort vliegen in een stedelijke omgeving waar hij gebruik maakt van sleedoornstruwelen in parken en vrijstaande pruimen in tuinen. Het ontbreekt in het plangebied aan sleedoornstruweel en het is daarom redelijkerwijs uitgesloten dat de soort voorkomt in het plangebied.

Uit de gegevens van de NDFF en Libellenet.nl blijkt dat tussen één en vijf kilometer van het plangebied de beschermde libellensoort rivierrombout (§3.2 Wnb) voorkomt. De rivierrombout komt enkel voor langs beken en rivieren, hierdoor is de aanwezigheid van deze soort in het plangebied uit te sluiten. De beekrombout komt voor langs grote beken, kanalen of kleine rivieren. Vanwege de afwezigheid van deze habitattypen in het plangebied, kan het voorkomen van deze soort worden uitgesloten.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen en waardplanten is het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen in het plangebied uit te sluiten.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen binnen 25 kilometer van het plangebied geen waarnemingen voor van beschermde keversoorten.

Bevindingen uit het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor vliegend hert. Deze soort is afhankelijk van rottend eikenhout, aanwezig in oude eiken of eikenhakhout, wat niet aanwezig is in het plangebied. De aanwezigheid van vliegend hert kan hiermee worden uitgesloten.

Voor de overige beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever; zijn vanuit de NDFF en EIS Nederland geen recente verspreidingsgegevens bekend. Deze soorten zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze

habitattypen zijn niet aanwezig het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van grote wateren. Vanwege het feit dat in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is, kan het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied worden uitgesloten.

De beschermde weekdieren platte schijfhoren en Bataafse stroommossel (beide §3.2 Wnb) zijn ook afhankelijk van oppervlaktewater. Vanwege het feit dat in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is, kan het voorkomen van beschermde weekdieren in het plangebied worden uitgesloten.

De voorgenomen plannen hebben geen effect op de watergang grenzend aan het plangebied.

Conclusie

In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 *Vissen*

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat tussen nul en één kilometer van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt. Uit bovenstaande bronnen blijkt dat tussen 10 en 25 kilometer van het plangebied de beschermde vissoort houting (§3.2 Wnb) voorkomt.

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor de grote modderkruiper en andere (beschermde) vissoorten. Hierdoor is het uit te sluiten dat grote modderkruiper en andere (beschermde) vissoorten langs het plangebied voorkomen.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is het uit te sluiten dat (beschermde) vissoorten voorkomen in het plangebied.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit de gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) en de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) voorkomen. Volgens de gegevens van RAVON, Creemers et al., (2009) en de NDFF komen op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde

amfibieënsoorten heikikker, kamsalamander, en poelkikker (alle §3.2 Wnb) voor.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Hierdoor is het plangebied niet geschikt als voortplantingsbiotoop voor amfibieën. In de directe omgeving van het plangebied is een sloot aanwezig op 75 meter ten oosten van het plangebied.

De tuin zou mogelijk kunnen dienen als landhabitat voor de soorten die voorkomen in wateren op een afstand nul en één kilometer; bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Poelkikker leeft vooral in vennen en hoogveenputten en heeft een voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen, maar komt echter ook voor in landschapstypen stad & dorp en ruderaal terrein. De soort plant zich voornamelijk voor in kleine wateren, rivierbegeleidende wateren, veedrinkpoelen en sloten. Het is verder belangrijk dat er zones bij zijn met oppervlakkig water dat snel kan opwarmt. De dichtstbijzijnde sloot ten oosten van het plangebied op 70 meter afstand is aan de westkant beschoeid en het ontbreekt aan die kant aan oeverbegroeiing. Verder ontbreekt het aan ondiepe zones waar eieren snel op kunnen warmen. Daarom is het uitgesloten dat de sloot geschikt is als voortplantingswater voor de poelkikker. Gezien de stedelijke omgeving van het plangebied is het verder uitgesloten dat er poelkikkers van oppervlaktewateren uit een verdere omgeving richting het plangebied komen om daar te overwinteren.

De heikikker is erg kritisch ten aanzien van zijn habitat en is duidelijk een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Het waterhabitat van de heikikker is vaak relatief voedselarm en bestaat uit ondiep, zon beschenen water. Heidevennen en wateren op hoog- en laagveen zijn de belangrijkste voortplantingswateren. Het land- en overwinteringshabitat van de heikikker bestaat uit hoge, dichte vegetaties zoals vochtige heide, pijpenstrootjesvegetatie, kruidenrijk vochtig grasland en in mindere mate in open loofbos. De sloot is gelegen binnen een stedelijke omgeving en het is daarom uitgesloten dat de soort er zich voortplant. Het is dan ook uitgesloten dat de soort het plangebied gebruikt als landhabitat.

De kamsalamander geeft de voorkeur aan voortplantingswater met matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onder- en oeverwatervegetatie. Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend. Buiten de voortplantingsperiode houdt de kamsalamander zich op in bosrijk landschap met houtwallen en struweel. Het ontbreekt in de sloot ten oosten van het plangebied aan een goed ontwikkelde ondervegetatie. De kamsalamander mijdt in het algemeen ook stedelijk gebied. Het is dan ook uitgesloten dat de soort zich voortplant in de sloot ten oosten van het plangebied en het plangebied gebruikt als landhabitat.

Uit de gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) en de NDFF blijkt dat tussen vijf en tien kilometer van het plangebied de beschermde reptielensoorten hazelworm, ringslang (§3.3 Wnb) en zandhagedis (§3.2 Wnb) voorkomen. De hazelworm geeft de voorkeur voor bossen, bosranden, houtwallen, heide en weg- en spoorbermen. Gezien de centrale ligging van het plangebied in de stad van Tiel is de kans klein dat de soort voorkomt binnen het plangebied. Samen met het gebrek aan schuilmogelijkheden zoals strooisellagen, onder stenen en hout en composthopen binnen het plangebied is het uitgesloten dat de soort voorkomt binnen het plangebied.

De ringslang is een watergebonden slang en komt ook voor bij dijken, sloten en poelen, volkstuinen, maneges en stortplaatsen. Ondanks dat de soort een cultuurvolger is en gebruik heeft gemaakt van de neveneffecten van menselijke activiteiten is het door het ontbreken aan wateren en de onbereikbaarheid van de locatie uit te sluiten dat de soort in het plangebied voorkomt.

Zandhagedissen komen voor in zandige, droge, open terreinen in heiden en duinen, respectievelijk met struikhei (*Calluna vulgaris*) en helm (*Ammophila arenaria*) als de belangrijkste structuurbepalende soorten. De aanwezigheid van voldoende zonnige plekken om op te kunnen warmen is een belangrijk vereiste voor het leefgebied van de zandhagedis. De optimale habitat is een mozaïek van rijk gestructureerde dwergstruikvegetatie, afgewisseld met hogere grassen, 'kale' grond en binnen 10 meter plekken met open zand waar de eieren gelegd kunnen worden. Zandhagedissen komen zelden voor in stedelijk gebied. Daar waar de hagedissen in stedelijk gebied worden aangetroffen is dat vaak in de buurt van spoorlijnen. Het gaat dan om locaties waar zand aanwezig is naast de spoorlijn waar eieren kunnen worden afgezet. Het plangebied bestaat uit een gedeelte met zeer dichte kruidenvegetatie en een gedeelte met bomen. Het ontbreekt binnen het plangebied en bij de spoorlijn aan locaties waar de zandhagedis de eieren af kan zetten. Gezien de stedelijke omgeving van het plangebied, een zeer matig geschikt leefgebied voor de zandhagedis en het ontbreken aan zand waar de soort de eieren af kan zetten is het uitgesloten dat de soort er voorkomt.

Effectbeoordeling

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als land- en overwinteringshabitat door bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De voorgenomen plannen kunnen door het verwijderen van de vegetatie tot gevolg hebben dat het overwinteringshabitat van de amfibieën wordt verstoord en dat mogelijk individuen worden verwond of gedood. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland, in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor deze soorten de zorgplicht gelden.

Mitigerende maatregelen

Voor de amfibiesoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de

verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet nodig om mitigerende maatregelen te nemen.

Conclusie

De beschermde soorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker kunnen het plangebied gebruiken als land- en overwinteringshabitat. De voorgenomen plannen kunnen door het verwijderen van deze vegetatie tot gevolg hebben dat het overwinteringshabitat van de amfibieën wordt verstoord en dat mogelijk individuen worden verwond of gedood. Voor bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet nodig om voor deze soorten mitigerende maatregelen te nemen.

Voor de beschermde soorten heikikker, kamsalamander, en poelkikker geldt geen vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Echter ontbreekt het voor de soorten aan geschikt voortplantingswater in de directe omgeving. De sloot op 70 meter aan de oostkant van het plangebied is ongeschikt bevonden voor deze soorten. Mede daardoor en de relatief grote afstand tussen de waarnemingen van de soort en het plangebied en door de meerdere onoverbrugbare barrières (stedelijke omgeving, drukke wegen en spoorlijn) is het uitgesloten dat de soorten het plangebied gebruiken als landhabitat.

De reptielsoorten zandhagedis, hazelworm en ringslang komen voor op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt habitat voor de soorten en ook gezien de ligging van de plangebied in een stedelijke omgeving is het uitgesloten dat de soorten er voorkomen.

4.2.6 *Vogels*

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. In het plangebied zijn gedurende het veldbezoek fitis, merel, houtduif, roodborstje en koolmees waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen in het plangebied. Volgens gegevens van de NDFF komen binnen één kilometer van het plangebied huismus en gierzwaluw voor. Deze soorten hebben jaarrond beschermde nesten en kunnen gebouwen gebruiken als rust- en verblijfplaats. Deze vogels kunnen bijvoorbeeld nestelen in openingen achter dakpannen, dakgoten of achter kantpannen. Ondanks dat geen sporen van nesten van gierzwaluwen of huismussen zijn waargenomen, is de aanwezigheid van nestplekken niet uit te sluiten. De woning kan mogelijk dienen als verblijfplaats voor deze soorten.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten. Negatieve effecten op foerageergebied van vogels zijn

redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. Voor vogels geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, het verwijderen van bomen en beplanting niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving strikt beschermd.

Huismussen kunnen een vaste verblijfplaats hebben in de gebouwen en struiken binnen het plangebied. Daarnaast kunnen de huismussen foerageren binnen het plangebied. Functioneel leefgebied en vaste verblijfplaatsen van huismussen zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek naar huismussen in de daarvoor geschikt periode; april – juni dient uit te wijzen of huismussen in het plangebied aanwezig zijn en zo ja, of de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op huismussen.

De gierzwaluw is voor nestplaatsen geheel afhankelijk van gebouwen en is in Nederland aanwezig vanaf eind april tot begin augustus. Zowel de huismus als de gierzwaluw staan vanwege de sterke binding met hun nestplaats in het lijstje van soorten waarvan de nesten het hele jaar door wettelijk beschermd zijn. Dus ook buiten het broedseizoen wanneer gierzwaluwen richting Afrika vertrekken. De woning in het plangebied biedt meerdere mogelijkheden voor de gierzwaluw om een nestgelegenheid te vinden en het is daarom noodzakelijk om gedurende het broedseizoen additioneel onderzoek uit te voeren. Indien de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op verblijfplaatsen of functioneel leefgebied van huismussen en gierzwaluwen, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nader onderzoek dient uit te wijzen of huismussen en gierzwaluwen in het plangebied aanwezig zijn en zo ja, of de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben en welke mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om een eventueel benodigde ontheffing te kunnen verkrijgen.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. De voorgenomen plannen zullen tot gevolg hebben dat er tijdelijk broed- en foerageergebied verdwijnt voor meerdere algemeen voorkomende soorten. In de directe omgeving blijft er broed- en foerageergebied aanwezig. Indien vogels aan het broeden zijn, kan het verwijderen van bomen en beplanting niet plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen

voorkomende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Huismussen kunnen een vaste verblijfplaats hebben in de gebouwen en struiken binnen het plangebied. Daarnaast kunnen de huismussen foerageren binnen het plangebied. Functioneel leefgebied en vaste verblijfplaatsen van huismussen zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek naar huismussen dient plaats te vinden in de daarvoor geschikt periode; april – juni.

Gierzwaluwen kunnen gebruik maken van de woning in het plangebied als vaste verblijfplaats. Vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd en nader onderzoek naar gierzwaluwen dient plaats te vinden in de daarvoor geschikt periode; 1 juni tot en met 15 juli.

Nader onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen dient uit te wijzen of ze in het plangebied aanwezig zijn en zo ja, of de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op beide soorten en welke mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om een eventueel benodigde ontheffing te kunnen verkrijgen.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, franjestaart, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 wn) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. De woning is vanwege het dakpannen dak en meerdere kleine openingen geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. In het plangebied zijn geen bomen met holten aangetroffen die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats.

Overige zoogdieren

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een straal van één kilometer van het plangebied egel, haas, konijn, vos, bunzing, algemene (spits)muizensoorten (§3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb) voorkomt. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen volgens de NDFF aardmuis, boommarter, dwergmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, hermelijn, ree, steenmarter en veldmuis (alle §3.3 Wnb) voor.

Uit het veldbezoek blijkt ook dat het plangebied (onderdeel van) leefgebied kan vormen van de grondgebonden zoogdiersoorten: egel, haas, konijn, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten. Gezien de ligging, kenmerken en

het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van ree, bever en boommarter worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van konijn en vos aangetroffen. Vanwege de hagen in het plangebied is het niet uit te sluiten dat algemene (spits)muisensoorten en egel verblijfplaatsen hebben in het plangebied.

Het voorkomen van steenmarter in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen van steenmarter aangetroffen en waren er geen mogelijkheden voor de steenmarter om in de woning te komen. De schuur is wel te betreden, maar daar zijn geen sporen aangetroffen. Verblijfplaatsen van de steenmarter in de schuur en woning zijn daarom uitgesloten. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. De soort geeft voorkeur aan gebieden met kleinschalige landbouw, maar schuwt stedelijk gebied ook niet. Verder zijn groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen voor de steenmarter van belang, omdat hij daar zijn voedsel zoekt. Door de aanwezigheid van geschikt jaaggebied in het plangebied is het niet uit te sluiten dat de steenmarter hier jaagt.

De bunzing komt in allerlei landschapstypes voor, met een voorkeur voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden met water in de nabijheid. De bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Het ontbreekt aan water in de directe omgeving van het plangebied, maar de tuin kan wel deel uitmaken van het foerageergebied van de bunzing. Onder optimale omstandigheden kan 10 hectare functioneel leefgebied al genoeg zijn voor een vrouwtje. Territoria kunnen tot enkele duizenden hectare groot zijn. Het plangebied kan mogelijk onderdeel uitmaken van het foerageergebied van de bunzing. Het ontbreekt aan vaste rust- en verblijfplaatsen voor de bunzing binnen het plangebied, het ontbreekt binnen het plangebied namelijk aan steenhopen, oude hopen, holle bomen en andere locaties waar de bunzing kan verblijven.

De hermelijn heeft net als de bunzing een voorkeur voor een waterrijke omgeving en heeft behoefte aan voldoende beschutting, groter aaneengesloten leefgebied en is niet snel in een stedelijke omgeving te vinden. Het voorkomen van de hermelijn in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

De wezel zoekt graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude hopen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt. De wezel foerageert in gebieden met voldoende dekking en kan in de bebouwde omgeving voorkomen, zoals in tuinen en parken. De wezel jaagt hoofdzakelijk op muizen, maar eet ook insecten en ongewervelden. Het plangebied biedt

geschikt foerageergebied voor de wezel en de aanwezige muizenholen in het plangebied kunnen worden gebruikt als verblijfplaats.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft, door het verwijderen van bomen en gebouwen een negatief effect op de functie van het plangebied als foerageergebied. In de directe omgeving, zoals bijvoorbeeld de begraafplaats ten zuiden van het plangebied, blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden.

In de bomen in het plangebied zijn geen holten waargenomen die als vleermuisverblijfplaats kunnen dienen. Het kappen van de bomen heeft geen effect op verblijfplaatsen van vleermuizen.

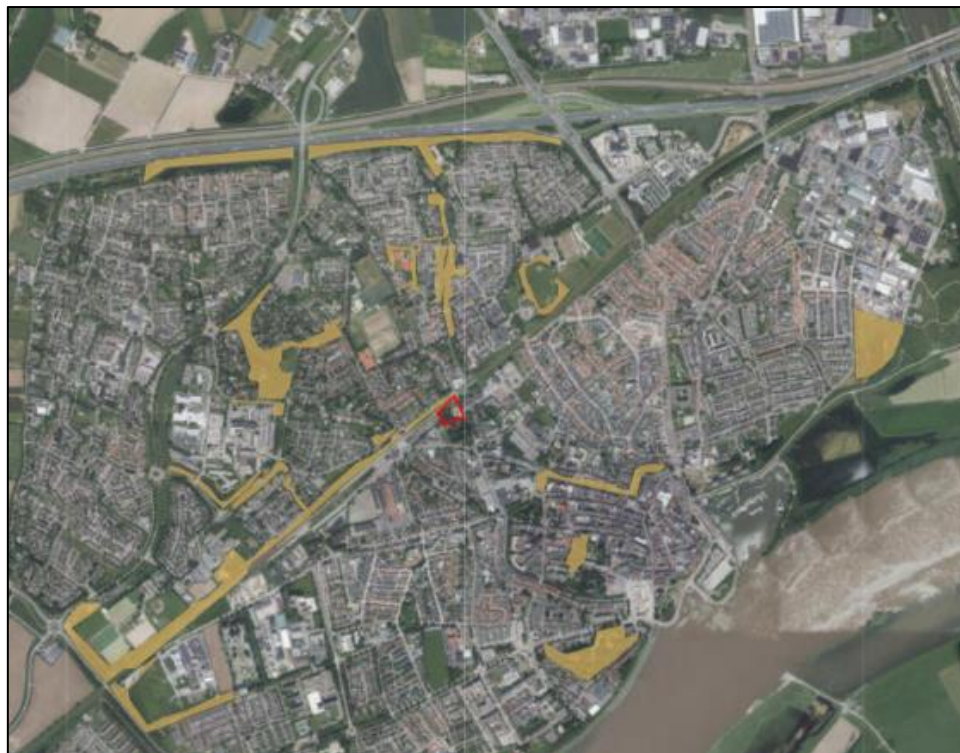
Vanwege de aanwezigheid van gaten in de dakrand en dakpannen is de woning geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Wanneer deze woning gesloopt wordt, kunnen daardoor verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en individuen worden gedood.

Uit het veldbezoek blijkt ook dat het plangebied (onderdeel van) leefgebied kan vormen van de grondgebonden zoogdiersoorten: egel, haas, konijn, vos, en diverse algemene (spits)muizensoorten. Voor deze soorten blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig in de omgeving. Derhalve is redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten optreden op het leefgebied van deze soorten.

Het plangebied vormt mogelijk deel uit van het foerageergebied van de steenmarter, wezel en bunzing. Het verwijderen van de tuin in het plangebied zal er voor zorgen dat een gedeelte van het foerageergebied van deze soorten verdwijnt. In figuur 6 is een inschatting gemaakt van de gebieden die mogelijk deel uit kunnen maken van het foerageergebied van marters. Het gaat om relatief veel kleine oppervlaktes aan groen met onderbegroeiing, voornamelijk verspreid aan de noordkant van het spoor. De totale oppervlakte van de gebieden groen verspreid over Tiel bedraagt ongeveer 35 ha aan potentieel foerageergebied van de soorten. Het percentage van het gebied dat verloren gaat is minder dan 1% van het totale potentiële leefgebied van marters in Tiel. Gezien de oppervlakte van het gedeelte van het plangebied dat geschikt is als foerageergebied (± 0.25 ha) voor deze marters is niet te verwachten dat het verwijderen van de vegetatie een significant invloed op het foerageergebied van de marters.

Door het verwijderen van de begroeiing binnen het plangebied verdwijnt voor een gedeelte ook de verbinding met de begraafplaats. De begraafplaats is echter maar zeer matig geschikt als leefgebied voor marters, aangezien het ontbreekt aan onderbegroeiing. Alleen om de begraafplaats heen is randvegetatie aanwezig die mogelijk kan dienen als leefgebied of corridor voor marters. Het plangebied is aan de westkant gelegen aan een parkeerplaats met begroeiing waardoor nog wel de verbinding richting het zuiden behouden blijft.

De wezel gebruikt mogelijk het plangebied als verblijfplaats. Door de vegetatie te verwijderen zal er mogelijk verblijfplaats van de wezel verloren gaan. Gezien het oppervlakte aan geschikt leefgebied van de wezel in de omgeving van het plangebied zal dit geen significant effect op de soort hebben. Wel is het belangrijk om mitigerende maatregelen te treffen om geen wezels te verwonden te doden.

Figuur 6. Ligging plangebied (rode omlijning) en gebieden met potentieel leefgebied voor marters in de omgeving van Tiel.

Mitigerende maatregelen

Wanneer de woning in het plangebied gesloopt wordt, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en individuen worden gedood.

Voorafgaand aan de sloop van de woning dient een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuissoorten plaats te vinden om het eventueel aantasten van verblijfplaatsen en overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd gedurende de periode half mei t/m september om alle mogelijke functies van het gebouw voor vleermuizen in kaart te kunnen brengen.

Voor algemene (spits)muizensoorten, egel, konijn, haas en vos geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Het nemen van mitigerende maatregelen is derhalve niet nodig. Met het verwijderen van de vegetatie na de broedperiode, op zijn vroegst begin september, wordt het gebied ongeschikt gemaakt voor de bovengenoemde soorten. Hiermee wordt het effect op de soorten geminimaliseerd.

Mogelijk vormt de tuin van het plangebied deel uit van het foerageergebied van steenmarter, wezel en bunzing, en mogelijk als rustplaats van de wezel. Op dit moment is er nog geen handreiking beschikbaar voor de provincie Gelderland en daarom wordt de handreiking van de provincie Noord-Brabant aangehouden. Het is voor een kleine oppervlakte (<0.5 ha) niet noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar mogelijk voorkomende marters, wel is het verplicht om maatregelen te treffen om het doden en verwonden van soorten te voorkomen. Door de vegetatie buiten de kwetsbare periode van marters te verwijderen wordt ervoor gezorgd dat het gebied ongeschikt gemaakt wordt voor marters. Na het verwijderen van de tuin blijft er voldoende foerageergebied en rustmogelijkheden aanwezig in de omgeving van het plangebied. Na het verwijderen van de vegetatie kan er pas worden begonnen met grondwerkzaamheden.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Na de werkzaamheden blijft er geschikt foerageergebied in de directe omgeving aanwezig. Zoals de begraafplaats ten zuiden van het plangebied.

De woning in het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, voornamelijk gebouwbewonende soorten zoals de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en grootoorvleermuis. Wanneer de woning gesloopt wordt kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en individuen worden gedood. Voorafgaand aan de sloop van de woning dient nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuissoorten plaats te vinden gedurende de periode half mei t/m september om het eventueel aantasten van verblijfplaatsen en overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen.

Uit het veldbezoek blijkt ook dat het plangebied (onderdeel van) leefgebied kan vormen van de grondgebonden zoogdiersoorten: algemene (spits)muizensoorten, egel, konijn, haas en vos. Voor deze soorten geldt ten

aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Wel vallen deze soorten onder de zorgplicht. Met het verwijderen van de vegetatie na de broedperiode, wordt het gebied ongeschikt gemaakt voor de bovengenoemde soorten. Hiermee wordt het effect op de soorten geminimaliseerd.

Het verwijderen van de vegetatie in de tuin zal mogelijk leiden tot het verdwijnen van een onderdeel van het foerageergebied van de wezel, bunzing en steenmarter en rustplaats van de wezel. In de provincie Noord-Brabant zijn kleine martersoorten al vanaf oktober 2017 beschermd. Sindsdien is er een handreiking aanwezig voor kleine marters (Bouwens, 2017) die een handvat biedt eventuele ontheffingverlening Wet Natuurbescherming. In de handreiking staat ook vermeld dat het onderzoek naar mogelijke aanwezigheid van marters in een gebied kleiner dan 1.0 ha niet noodzakelijk is. Het kan bij gebieden kleiner dan 1.0 ha die deel uit maken van een groter omliggend geschikt leefgebied van marters wel belangrijk zijn om vervolgonderzoek uit te voeren. Het verwijderen van een gedeelte van een groot leefgebied van marters kan een significant effect hebben op de populatie in dat gebied. Echter is dat nu het geval. Het is een gebied dat niet in directe verbinding staat met geschikt leefgebied van marters. Het is daarom niet noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren. Gezien de oppervlakte van het plangebied (± 0.25 ha) en de hoeveelheid potentieel leefgebied voor marters in de omgeving (± 35 ha) heeft het verwijderen van de vegetatie in de tuin geen significant effect op het leefgebied marters.

De wezel kan het plangebied wel mogelijk gebruiken als verblijfplaats. Er blijft echter ook voldoende mogelijkheden met verblijfplaatsen aanwezig in de omgeving. Wel wordt er geadviseerd wordt om de onderbegroeiing na de kwetsbare periode van de marters te verwijderen, namelijk na 1 september. Door het verwijderen van de vegetatie wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor de marters. Hierna kan worden begonnen met grondwerkzaamheden.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Het plangebied behoort niet tot het GNN. Gezien de relatief verre afstand tussen het GNN en het plangebied zijn negatieve effecten op het NNB uit te sluiten. Gezien de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. In het plangebied en direct daar omheen blijft voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op het broed- en foerageergebied van vogels.

Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden ten aanzien van broedende vogels. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Huismussen en gierzwaluwen kunnen een vaste verblijfplaats hebben in de woning binnen het plangebied. Vaste verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek (in de periode april – 15 juli) dient uit te wijzen of ze in het plangebied aanwezig zijn en zo ja, of de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op beide soorten en welke mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om een eventueel benodigde ontheffing te kunnen verkrijgen.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft, door het verwijderen van bomen en gebouwen een negatief effect op de functie van het plangebied als foerageergebied. In de directe omgeving, zoals bijvoorbeeld de begraafplaats ten zuiden van het plangebied, blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden.

De woning in het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis, grootoorvleermuis en laatvlieger. Wanneer de woning wordt gesloopt kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en individuen worden gedood. Voorafgaand aan de sloop van de woning dient een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuissoorten plaats te vinden gedurende de periode half mei t/m september om het eventueel aantasten van verblijfplaatsen en overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

De beschermde soorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker kunnen het plangebied gebruiken als land- en overwinteringshabitat. De voorgenomen plannen kunnen door het verwijderen van de vegetatie tot gevolg hebben dat het overwinteringshabitat van de amfibieën wordt verstoord en dat mogelijk individuen worden verwond of gedood. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet nodig om mitigerende maatregelen te nemen.

Uit het veldbezoek blijkt ook dat het plangebied (onderdeel van) leefgebied kan vormen van de grondgebonden zoogdiersoorten: egel, haas, konijn, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten. Voor deze soorten geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Het nemen van mitigerende maatregelen is derhalve niet nodig. In de directe omgeving blijft er voldoende leefomgeving aanwezig. Wel vallen deze soorten onder de zorgplicht. Met het verwijderen van de vegetatie na de broedperiode, wordt het gebied ongeschikt gemaakt voor de bovengenoemde soorten. Hiermee wordt het effect op de soorten geminimaliseerd. De loopstrook met takkenhopen die wordt aangelegd vanaf de spoorlijn naar de begraafplaats kan ook worden gebruikt door egel en voor muizen.

Het verwijderen van de vegetatie in de tuin zal mogelijk leiden tot het verdwijnen van een onderdeel van het foerageergebied van de wezel, bunzing en steenmarter en rustplaats van de wezel. In de provincie Noord-Brabant zijn kleine martersoorten al vanaf oktober 2017 beschermd. Sindsdien is er een handreiking aanwezig voor kleine marters (Bouwens, 2017) die een handvat biedt eventuele ontheffingverlening Wet Natuurbescherming. In de handreiking staat ook vermeld dat het onderzoek naar mogelijke aanwezigheid van marters in een gebied kleiner dan 1.0 ha niet noodzakelijk is. Het kan bij gebieden kleiner dan 1.0 ha die deel uit maken van een groter omliggend geschikt leefgebied van marters wel belangrijk zijn om vervolgonderzoek uit te voeren. Het verwijderen van een gedeelte van een groot leefgebied van marters kan een significant effect hebben op de populatie in dat gebied. Echter is dat nu het geval. Het is een gebied dat niet in directe verbinding staat met geschikt leefgebied van marters. Het is daarom niet noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren. Gezien de oppervlakte van het plangebied (± 0.25 ha) en de hoeveelheid potentieel leefgebied voor marters in de omgeving (± 35 ha) heeft het verwijderen van de vegetatie in de tuin geen significant effect op het leefgebied marters.

De wezel kan het plangebied mogelijk wel gebruiken als verblijfplaats. Er blijft echter ook voldoende mogelijkheden met verblijfplaatsen aanwezig in de omgeving. Wel wordt er geadviseerd om de onderbegroeiing na de kwetsbare periode van de marters te verwijderen, namelijk na 1 september. Door het verwijderen van de vegetatie wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor de marters. Hierna kan worden begonnen met grondwerkzaamheden.

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Het is noodzakelijk om vast te stellen of nestplaatsen van huismussen (periode april – 20 juni) en gierzwaluwen (periode juni – 15 juli) aanwezig zijn in de te slopen woning. Indien een verblijfplaats aanwezig is, is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen en mitigerende maatregelen te treffen. Verder is het noodzakelijk om onderzoek naar gebouwbewonende vleermuissoorten uit te voeren gedurende de periode 15 mei t/m 30 september om het eventueel aantasten van verblijfplaatsen te kunnen uitsluiten. Indien een verblijfplaats aanwezig is, is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen en mitigerende maatregelen te treffen.

Onafhankelijk van de resultaten van het vervolgonderzoek naar vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen dient het verwijderen van bomen en struiken (indien nodig) te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Door de vegetatie te verwijderen buiten de kwetsbare periode, namelijk vanaf september, wordt de tuin ongeschikt gemaakt en zullen wezels die mogelijk in het plangebied verblijven vertrekken en wordt het gebied ongeschikt als leefgebied voor alle marters. Na het verwijderen van de vegetatie kan begonnen worden met grondwerkzaamheden. Indien er een lange periode overheen gaat totdat er grondwerkzaamheden worden uitgevoerd is het noodzakelijk om de twee weken te maaien.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Algemene amfibieën	§3.3 Wnb	Landhabitat en winterhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene grondgebonden zoogdieren	§3.3 Wnb	Leef- en foerageergebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene (spits)muisensoorten en egel	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied en vliegroute	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode half mei t/m september
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen
Gierzwaluwen	§3.1 wn (nest jaarrond beschermd)	Nestplaats	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode juni – 15 juli
Huismussen	§3.1 wn (nest jaarrond beschermd)	Nestplaats	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode april – 20 juni
Steenmarter en bunzing	§3.3 Wnb	Foerageergebied	Ja	Nee, geen significant effect op het leefgebied van beide soorten	
Wezel	§3.3 Wnb	Foerageergebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, mits maatregelen worden getroffen	Het verwijderen van de vegetatie vanaf 1 september

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Brandjes, G.J., G. Veenbaas, I. Tulp en M.J.M. Poot. 2001b. Het gebruik van faunapassages langs watergangen onder rijkswegen. Resultaten van een experimenteel onderzoek. DWWOntsnipperingsreeks deel 40. Rapport DWW-2001-026. Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Wansink, D.E.H, G.J. Brandjes, G.J. Bekker, M.J. Eijkelenboom, B. van den Hengel, M.W. de Haan en H. Scholma. 2013. Leidraad Faunavoorzieningen bij Infrastructuur. Rijkswaterstaat, Dienst Water, Verkeer en Leefomgeving, Delft / ProRail, Utrecht.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 03-04-2018
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + NNN, https://gldanders.planoview.nl/planoview/NL.IMRO.9925.PVOmgverordening-vst1?s=SAAXIYAKQgF7vzJFhERCBAN4P4P_____wP38wJiAMdOCzhy3qgpM4ZOGbcCB, 7-3-2018
- + Beschermde soorten NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 15-05-2018 09:11:41' www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellenet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstrend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.